

SLOVENE

Štev. 270.

POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKI NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2.
(vход čez dvorišče nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure popoldne.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona štev. 74.

V Ljubljani, v petek, 25. novembra 1904.

Izhaja vsak dan, izvenredni dnevi in prazniki, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejeman:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrto leta 6-50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnishvu
prejeman: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrto leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 v.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnina 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravišтво je v Kopitarjevih ulicah štev. 2.
Vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. —
Izdati se računjo enostopna petlivra (dolžina
75 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvra
20 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upraviškega telefona štev. 188.

Situacija v parlamentu.

Dunaj, 24. nov.

Ce je g. profesor slabe volje, da učen-
cem šolako nalogo. Ato je slabo vreme,
ukaže g. stotnik, naj poročnik vojakom v
sobi razlaga vojaške zakone. Tako učenci v
šoli in vojniki v vojašnici ubijajo za »delo«
odmerjeni čas. G. profesor in g. stotnik sta
stvorila svojo dolžnost, učenci in vojniki pa
svojo. Ali more kdo ugovarjati, če se rujejo
pod klopmi, če slabšeji učenci prepisujejo od
boljših, ali če vojniki med poukom ubijajo
neslane šale? Mislost je porost, pravijo stari
in modri mošje. Dobro, ali vsaka stvar ima
svoje meje. Iato velja tudi o avstrijskem par-
lamentu. Ze pet let dr. pl. Körber sklicuje
parlament na delo. Ker pa je politično nebo
vedno oblačno, daje dr. pl. Körber ob za-
četku vsakega zasedanja pristo šolsko na-
logo. Z resnim in blestnim obrazom nam-
red poslanec razlaga dolžnosti, ki jih imajo
do države in svojih volivcev; našteva dolgo
vrsto vprašanj, ki še niso rešena v avstrijski
zakonodaji. Nato pa zapusti shornico, ki
pridne takoj reševati pristo nalogo o vladni
izjavi. In to se vrši, kakor pepelnico sredo
v žoli ali v vojašnici po sijajni veselici v ka-
sini do ranega dne, samo s tem razločkom,
da zakonodajalci tem smeješe greše proti
zakonom in disciplini. In kdo je kriv? Ako
ni prave discipline med učenci in vojniki, go-
tovo zadene največ krivde razrednika in sto-
nika. Ta primera je morda šepava, a ne na
obeh nogah.

Sedaj poslanci, oziroma takozvane velike
stranke zopet igrajo »Črna Petra«, ozi-
roma »Zajca«. Pet let so bile nemške stranke
mirne in zadovoljne z uradniško vlado, ka-
teri so češki poslanci nasprotovali z obstruk-
cijo. Ker čez noč se je vzljudil »furor teu-
tonicus«, ker dr. pl. Körber ni prijazno po-
zdravil v svojem salonu poslance iz Ino-
mosta, dr. Erlerja.

To je bilo znamenje za nemške stranke,
da je vlada baje krenila iz nemškega toka.
Na steni že vidijo strašilo bivše desnice, ki
se zbira za kulisami. Zato toliko vrvenja in
tekanja v levičarskem taboru. Vse štiri ar-
made so na nogah, njih poveljniki stikajo
glave ter nadlegujejo dr. pl. Körberja, naj
jim pojasni svoje »tajne načrte«. Nemška
ljudska stranka ima že nabasane puške in

brušene bajonete; pripravljena je za naskok,
ako se vlada zopet ne uda na milost in ne-
milost. Danes se vrše v nemških klubih po-
svetovanja, da se zedinijo za »ultimatum«,
ki ga hočejo izročiti vladi.

Laudabiliter se subjeoit

Ko pa so se na leviči zbirali črni oblaki
in je v zraku že sumela ledena toča, je dr.
pl. Körber ustrelil iz največjega topa ter
razglašal nevihte, ki se je zbirala nad glavo.
V današnji razpravi, v kateri sta govorila
Wolf in goriški poslanec L o n a s s i, se
je zopet cglasil min. predsednik K ö r b e r.
Odgovarjal je na razne pritožbe. Tako je
opravičeval znani ukaz glede zagrebškega
vseučilišča. Zagovarjal je tudi ustanovitev
slovenskih vzporednic na učiteljskih v Sle-
ziji ter dalmatinskega ces. namestnika. To
priliko je porabil, da je razpel belo zastavo
pred nemško levico. Previdno sicer, a do-
volj jasno je izjavil, da hoče vlada tudi v
bodoče varovati »nemško posest«. Italijan-
ska fakulteta v Inomostu je zaprla in par-
lament more vsak čas določiti kraj za stalno
italijansko vseučilišče. V stvari je torej vlada
slovesno kapitulirala pred nemško levico in
jo takorekč prosila odpuščanja za storjene
korake. Ako pa je vlada imenovala češkega
ministra, je to stvorila v nadi, da češki po-
slanci ustavijo obstrukcijo. Torej zopet stara
pesem. Levica je potolažena vsaj začasno
— do prve afere. Za Celjem Opava in Te-
šin, Zagreb in Inomost. In če vlada morda
dovoli drugo češko vseučilišče v Olomucu,
se bodo ondi Nemei kot Kišoti zaletavali v
Gesslerjev klobuk.

Vprašanje je sedaj, kaj storé češki po-
slanci in »slovenska svez«, v kateri so
združeni slovenski in hrvaški poslanci. Ti
osobito nimajo nobenega povoda, da bi pre-
dugrabili svojo taktiko nasproti vladi. Da-
našnji govor min. predsednika je jasen do-
kaz, da vlada tudi v bodoče ostane le izvr-
ševalni organ nemške levice.

Isjava lojalnosti.

Kakor znano, sta soc. demokrat Per-
nerstorfer in vsenemški poslanec Berger
nečuvstvo napadala v svojih govorih vla-
darsko hišo. Sicer sta podpredsednik Kaiser
in min. predsednik odločno ožigotala zlo-
rabo govorniške prostosti v »bornici. Vendar
pa s tem nekateri krogi še niso bili zado-
voljni. Graf P a l t f y, član češkega kon-
serv. veleposestva, je v dogovoru s Poljaki,
»Slov. svez«, nemškim »centrumom« in

Rumuni danes koncem seje odločno prote-
stiral proti zlorabi poslanske prostosti. Iato
je storil baron Ludwigstorff v
imenu zmernejših nemških strank na leviči.
Sveda je bila to za soc. demokrate in Vse-
nemce ugodna priika, da so dajali duška
svojim čustvom. Tudi na galeriji je danes
mnogobrojno občinstvo kričalo vsevprek, da
se je kar kadilo v dvorani.

Rusko-japonska vojska.

Kaj je s Kurokijem?

Nemirovič Dančenko brzjavlja: O Ku-
rokiju ni mogoče nič gotovega izvedeti. Eni
trdijo, da je živ, drugi zagotavljajo, da je
mrtev. Kitajci pravijo, da so mrtvo truplo
Kurokijevo že 3. novembra poslali čez Inkou
na Japonsko.

Boj za Port Artur.

Iz Cifua poroča »Daily Telegraph«, da
se je v Port Arturju iznova pričel napad na
okolico utrbe Edžuan. Ako se Japoncem
niti tedaj ne posređi, vzeti te pozicije ter
napredovati v smeri proti Esceinte in no-
tranji trdnjavi, potem je dvomljivo, bode li
Japonci še nadalje poizkušali.

Iz Daljnega poročajo, da je došlo mnogo
novih, večinoma mladih čet. Zagotavlja se,
da se pred Port Arturjem vrše neprestani
boji. Ožuova čete mislijo, da se bo naskok
na Port Artur ponovil, ker politični vzroki
zahtevajo, da trdnjava kmalu pade.

Kakor poroča »Standard« iz Tokia, se
številu ruskih vojaških beguncev vedno
množi. Ti pripovedujejo, da vlada v trdnjavi
vedno večji nered. V trdnjavi je 20 000 ran-
jenec in bolnikov in le 2000 brambov-
cev (?).

V Mandžuriji.

Iz Tokia poročajo: Japonski oddelek
je napadel dne 23. t. m. Ruse, ki so biva-
kirali pri Vajceku. Rusi so dobili pomoč,
vendar so bili potisnjeni proti Cinšinu. Imeli
so 600 mož pehote, 300 mož konjenice in
štiri topove. Na bojišču so pustili Rusi 30
mrtvih, šest ujetnikov ter mnogo materi-
jala. Japonci so izgubili 28 mrtvih in ran-
jenih.

Padeo Aleksejeva.

Aleksejev je odstranjen. Iz vsemogoč-
nega podcarja vzhodnoazijskega je postal ne-
znaten član državnega sveta. Dvorna stranka

njegova, na čelu ji carica vdova, ga ni mogli
rešiti. V Moskvi so sprejeli to vest z nepri-
kritim veseljem. Javno mnenje dolži Alek-
sejeva, da je bil on tisti, ki je zakrivil, da
so se zavlačevala pogajanja s tokijsko vlado,
vled česar je izbruhnila vojska v trenutku,
tako neugodnem za Rusijo. Njega dolže, da
je zakrivil izgubo tihomorskega brodovja in
ruske sile na morju. On je kriv, pravijo,
mnogih neuspehov, ki so zadeli vojsko na
suhem, ker se je z nerodno roko vedno
vtikal vmes in motil Kuropatkina ter mu
delal zapreke.

Lev je mrtev — vsak ga lahko brca!

Car za uradnike v Port Arturju.

P e t e r b u r g, 24. nov. Car je ukazal,
da se vsem ruskim državnim uslužbencem
v Port Arturju šteje vsak mesec službe za
celo leto.

Dva angleška parnika ujeta.

»Daily Chronicle« poroča iz Sangaja,
da so Japonci ujeli angleški parnik »Tun-
ghov«, ki je voxil iz Sangaja v Port Artur
živila. Tovor je last rusko-kitajske banke ter
je vreden 260.000 taelov.

»Lloydov« poročilo poroča, da je dne
16. oktobra odplul v Korejo angleški parnik
»Inverness« z živili in strelivom. Ker sedaj
ni nobenega glasu o njem, se boje, da so
ga morda ujeli Rusi, ali pa se je valed svo-
jega nevarnega tovora potopil.

Baltiško brodovje.

Del baltiške eskadre je že došel v Port
Said. Storiło se je vse, da se kaj ne pripeti.
Ruske ladje bodo v luki popolnoma ločene
od drugih ter obdane s stražnimi čolni. Do-
volilo se jim bo vzeti vode in mesa. Ne ve
se pa še, če jim bo dovoljeno, se preskr-
beti s premogom. Del angleškega srednje-
morskega brodovja je tako blizu, da potom
brezžičnega brzjava lahko občuje z angle-
škimi bojnimi ladjami, ki so v Port Saidu.
Nepotrjene vesti trdijo, da je v Adenu na-
vozda japonska križarica.

Nekaj moštva prvega dela baltiškega
brodovja je ostalo v Kaneji, kjer počaka
drugača dela, ki ima priti danes v Kanejo.
V sredo je odplul od Skagena del do-
polnilne eskadre, obstoječ iz ene torpedovke
in ene križarke, drugo brodovje je odplulo
včera.

Ruska oklopna križarica »Kuban« se je
v luki Bayonne preskrbela z živežem. Po-
veljnik čaka iz Peterburga povelje, ali naj
počaka tretje divizije baltiškega brodovja.

LISTEK.

Halbejeva »Mladost«.

Maksa Halbeja dramo »Mladost« je vpriz-
orilo prvo berlinsko gledališče »Residenz-
theater« leta 1893. To ni bil prvi njegov dra-
matični poizkus; znana je bila že cela vrsta
njegovih dram, napisanih zlasti pod Ibsen-
ovim vplivom. Prva pa je prodrla na odru
»Mladost«. Igrali so jo do danes po mo-
dernih odrih šestokrat, knjiga je doživela
štirinajst izdaj.

Halbe je objavil svojo dramo, ko je bil
naturalizem v najlepšem cvetu. Dobra tri
leta prej je voditelj noye struje, Gerhart
Hauptmann, dosegel prvi uspeh z dramo »Pred
solnčnim vzhodom«. Z veliko drznostjo se
je bil boj proti »šabloni«, proti »stari drami«.
Drzna pa je v tem, kako obravnava erotični
problem tudi Halbejeva drama.

Prijazno pomladansko jutro. Rusznovski
župnik Hoppe sedi ob svojem pisalniku.
Njegov kaplan Zigoraki je pravkar odmaševal
in pride z župnikovo nečakinjo Anico k za-

jutru, za njima tudi bebasti Amand, Aničin
polbrat. Pošta donese vest, da pride strica-
župnika obiskat dijak Ivan, ki je končal
sredno gimnazijske študije. Anica ga je ve-
sela, ker se že dolgo nista videla; radovedna
je, kako je srastel, in hoče poskrbeti, da bo
dobro vsprejet. Kar dojde Ivan nena doma.
Sprva je Anica v zadregi, a nekaj trenutij,
nekaj pogledov in besed — in že se je
vzbudila v obeh strastna ljubezen. Amand
ju opazuje; ker mu je Ivan neznosen, izda
to v pretiranih besedah atrogemu kaplanu,
Aničinemu spovedniku. Ivan, ki hoče svo-
bodno uživati svet, in duhovnik, ki ga svari,
trčita trdo skup. Mladi dijak bi moral že
drugi dan oditi na vseučilišče, a naivna Anica
ga hoče pridržati: naj ostane spleh pri stricu
in mu pomaga pri gospodarstvu. V vroči
strasti ji Ivan to obljubi.

Do tu prvi dve dejanji. Kar nastopi
preobrat v tretjem dejanju. Kipeča kri je
zavedla strastno dvojico v greh. Anica je
skesana, resna, a Ivan, ki je prej prisegal
na svojo moč, je strt onemogel. Junak, ki
je prej brezobzirno hotel uživati, se je iz-

premenil čez noč v nevrastenišnega slabša,
ki si ne ve ne ciljev ne pota. Amand raz-
krije vse kaplanu, ta župniku. Dobrovoljni
stari gospod ni strog kot duhovnik. Misel
njegova, da je dobro, če se mlad človek iz-
živi, povzroči razpor s kaplanom, ki mu
pove, kaj se je zgodilo. Župnik zahteva, da
se naj Ivan takoj odpelje in se naj vrne po
Anico, kadar bo kaj iz njega. Ko se po-
slavlja obupano dekle od Ivana, jo zadene
smrtno strel, ki ga je njemu namenil Amand.

To je vsebina drame.

Moderna poezija vohče, zlasti še natu-
ralistična struja, ni prijazna katoliškemu sve-
tovnemu nazoru. To izvirja iz njenega bistva.
Njena morala je Nietzschejeva, ki proglaš
dioniziško svobodo uživanja; strast in greh
sta lepe, ne pa krepost in zatajevanje. Valed
tega napadajo moderni dostikrat katoliške
duhovnike, dasivčasih niti katoliških razmer
ne poznajo. Kje pride duhovnik iz cerkve v
mašnem plašču, kakor to predpisuje Halbe?
Prirastel mu je k srou slasti tip redkih ka-
toliških duhovnikov, ki jim je geslo: laissez
faire. Mlad naj človek pozna svet in ga

uživa, potem bo star živel tem mirneje: to
je nazor starega župnika, ki je sicer ozna-
čen z vsi impresionistiško spretnostjo Haupt-
mannove »šole«. Slaba se pa godi strogemu
kaplanu. Resni asket, ki se bojuje zoper na-
puh življenja, se dá zapeljati koketnemu po-
gledu lepega dekleta, da gre plesat. Kako
oduren iz tudi malo motiviran je tudi pri-
zor, ko se spre z župnikom in mu ta po-
kaže vrata! Tam torej sama svetloba, tu
sama tema: tendenca je očitna.

Babca Amanda, ki ga je sama telesna
moč, slabotnega duhá pa mu je obvladalo
mrzko sovraštvo in maščevalnost, je ustvaril
pesnik nalašč za nekega berlinskega
igraevca.

Naivna čutnost in neprisiljena odkritost
Aničina je bistvena za celotni miljé: pri-
jazno, mirno življenje v katoliškem župnišču.
To lepo idilo raztre kruto nadčlovek Ivan,
ki se, ko odhaja v svet, vprašuje, čemu
sploh živimo, dobro vedé, da ni več otrok.
P r o s t je, odprt mu je ves svet, ki ga
hoče uživati. In to uživanje začne s tem, da
vzame v stričevi hiši nedolžnemu dekletu —

Ruska križarica „Izumrud“, ki je hotela v luki „Frederikshaven“ iz neke premo- govne ladje vzeti premog, je dobila poziv, naj dvigne sidra ter si vzame premog za naj pristanišča, ker se sicer s tem krši nevtralnost.

Križarica „O'eg“, ena pomožna križarica in en torpedni lovec so se včeraj vrnili ter se usidrali v zalivu Skagen.

Baron Kodama o Port Arturju.

Generalni major baron Kodama, proviziorni štabni šef za časa Ojamine odsotnosti, je dovolil nekemu ameriškemu dopisniku razgovor. Baron Kodama je kazal na težko pri osvojitvi Port Arturja ter dejal, da bodo Japonci preživeli zimo v trdnjavi. Kodama pravi, da bo kmalu prišel trenutek, ko se bosta na suhem obstreljevali dve močni topniški sili. Pristavil je še: „Rad bi vse taktike celega sveta spravil ondi skupaj, da bi se tu učili za bodoče vojske.“

Na vprašanje, ali ne bo pehota vendarle odločila osvojitve, je odgovoril: „Ne, to je vprašanje strategije, taktike in izurjenosti inženirjev. Sovražnik ima 20.000 mož, mi pa 60.000. Ni nam mogoče jih rabiti več. Rezultat je odvisen od vrhovnega vodstva in od streliva.“

Kodama je še pripomnil, da so utrdbe od japonske kitajske vojske popolnoma izpremenile svojo zunanost. Danes ni ena sama gotova utrdba ključ do cele trdnjave. Ako je vrata ena utrdba, je vrata le ista, nikakor pa ne cela vrata drugih.

Tretje rusko brodovje na bojišče?

„Berliner Tageblatt“ poroča iz Peterburga, da „Novoje Vremja“ zagovarja misel, naj pošlje Rusija v Vzhodno Azijo še tretje brodovje ter pravi, naj bi obstajalo isto iz črnomoškega brodovja. — Japonska, tako pravi „Novoje Vremja“, bi niti en trenutek ne odlašala, poslati ladje, kakršne so v Črnem morju, na bojišče.

Nemci in vlada.

Nemški izvrševalni odbor je imel včeraj zvečer sejo. Večina govornikov je povdarjala, da je ministrski predsednik s svojim včerajšnjim govorom pokazal naklonjenost Nemcem, ker je povdarjal, da faktično ne obstoji laška fakulteta v Inomostu nič več in da nima povoda jo ondi zopet ustanoviti in da ni od Cehov nič kupil in jim nič prodal. Ti govorniki so povdarjali naj se počaka na daljnih korakov vlade. Zastopniki nemške ljudske stranke so povdarjali, da jih Körberjev govor še ni zadovoljil, ker nemške zahteve še niso izvršene. Splošno se je povdarjala želja, naj bi nemške stranke skupno postopale. Nemškim strankam se je priporočala edinstvo in previdnost, končno se je pa sklenilo počakati, kaj vlada dalje stori.

Danes zboruje nemška ljudska stranka, v torek zborujejo ostale nemške stranke.

Včeraj sta poljski in češki klub imela skupno posvetovanje.

Položaj se nikakor še ni razjasnil, vendar se Körberja še jasneje vidi plavajočega v nemškem morju.

Poslanec Kathrein posreduje med vlado in Nemci. Kathrein pravi, da bi se Nemci morda zadovoljili, če vlada izjavi, da se laška pravna fakulteta v Inomostu formalno zapre v dveh mesecih in da se je do tedaj ne poizkuša zopet odpreti. Na tej podlagi se vrše pogajanja.

Včeraj je bil tudi Svegelj pri Körberju.

Naučni minister o nižje-avstrijskem šolskem zakonu.

Naučni minister je neki deputaciji krščansko socialnega učiteljstva glede izpreme njenega deželnega šolskega zakona za Nižje-avstrijsko rekel, da ni nikakega nadzrka pred

deviško čast. Ivan je eden izmed tistih junakov v modernih dramah, ki govoré veliko in patetično, čuteč v sebi sile življenja; ko pa pride odločilen trenutek, pa omahne in onemore, ker nima — volje.

Naturalistični dramatik so se lotili v drami raznih novih problemov. O Halbeju tega ne moremo trditi. Efini problem, ki ga skoro v vseh dramah zanima, je — erotika. V tem oziru je „Mladost“ skoro najdrznejša. Morda je to napotilo cenzuro, da je vprizoritev prepovedala. Vendar, kako se pa strinja s tem, da isti cenzuri ni „Lepa Helena“, razno opolako francosko blago, sploh vsa pornografija od knjig do slik in razglednic preveč „odkrita“? Ali pa morebiti iz „ljubezni“ do katoliške duhovščine? Kako se zopet strinja s tem dejstvo, da je sicer isti družabni sloj takorekoč „vogelfrei“? Ta reklama je bila popolnoma odveč!

Naturalizem je danes mrtev. Sledila mu je že nova, zdravejša doba tudi v drami, izšla tudi iz Francoske, zlasti z Rostandovim „Cyreno de Bergerac“, ki se nam obeta tudi za letošnjo sezono. J.

ločiti po nižje-avstrijskem deželnem zboru sklenjenega šolskega zakona cesarju v odobrenje. V zakonu ni nikake določbe, ki bi povzročila hlapčevstvo učiteljev. Ravno po tem zakonu bo nastal v šoli in med učiteljstvom mir.

Predloga za po uimah oškodovanim.

Prihodnjo sredo bodo imeli agrarni zastopniki vseh narodnosti in strank v drž. zboru sestanek, na katerem se bodo posvetovali o načinu kako predloge za pomoč po uimah oškodovanim rešiti še v tekočem zasedanju drž. zbora.

Trgovinska pogodba med našo državo in Nemčijo.

Grof Posadowsky je pogajanja glede trgovinske pogodbe med našo državo in Nemčijo pospešil tako, da bo v kratkem v skupnem ministarskem svetu zadeva rešena.

Boj proti obstrukciji na Ogrskem.

Na Ogrskem se nadaljuje boj proti obstrukciji. Grof Viktor Szecheny je izstopil iz liberalne stranke. Vodstvo ogrske soc. demokracije je vsem ogrskim soc. demokratskim organizacijam naznanilo, naj se socialisti ne udeležujejo shodov opozicije proti poostitvi poslovnika. Soc. demokracija bo sicer priredila tudi shode, a zahtevali bodo splošno volilno pravico. »Budapesti Hirlap« piše, da je grof Andrássy pripovedoval njegovemu sodniku, da po nje govem mnenju zadnji zborniški sklep o poostitvi poslovnika ne bo imel pravne veljave. V klubu liberalne stranke Andrássy in njegovi pristaši Tiszovemu načrtu niso ugovarjali, ker niso niti vedeli, kaj pravzravn namerava min. predsednik. Andrássy je rekel, da se je moralo nekaj storiti proti obstrukciji in zagotoviti zborniška delavnost, le z načinom poostitve se ne strinja. Grof Tisza je fanatik, in za kar se odloči, tudi izvrši za vsako ceno. Po Andrássyjevem mnenju bodo v prihodnjem zasedanju večni škandali, ker se opozicija ne bo pokorila poostrenemu poslovniku. Grof Tisza bo v ponedeljek v Varaždinu govoril na shodu liberalne stranke o političnem položaju in o nadaljnjih vladnih načrtih. Popoldne bo pa v Varaždinu priredila opozicija protestni shod, na katerem bo govorilo deset opozicijskih poslancev, med njimi Banffy in Ugron. Poleg tega shoda bo pa v ponedeljek priredila opozicija izven Budimpešte še 15 shodov proti vladi.

Odpri pismo grofa Andrássyja o njegovem izstopu iz liberalne stranke je povzročilo, da izjavljajo opozicijski listi namen opozicijskih strank, stopiti z Andrássyjem v zvezo, kako izpremeniti po slovniki.

Iz Rusije.

Shod zemstev v Peterburgu bo prosil Sviatopolka Mirskega, naj predloži sklepe carju. V Nižnem Novgorodu so na vseh pobeljenih stenah, tudi na policijskem poslopju, dobili protidinastične napise. Našli so tudi po dvoriščih in cestah raztrgane veleizdaj-ske letake.

Afrika Afričanom.

Vstajo zamorcev rodu Vitboj proti Nemcem v Afriki je provzročil neki zamorski prerok na Kapu, ki je pristaš etijopske cerkve. Etijopska vera je mešanica krščanskih načel s poganskimi verskimi zmotami zamorcev in s politično primesjo: Afrika Afričanom. Etijopizem poziva zamorce v boj proti belim vsiljencem, ki kratijo zamorecem njihove prvotne pravice. Poizkušajo izvesti tudi velikanško zamorsko organizacijo proti belemu plemenu. Posebni agitatorji posredujejo zvezo med posameznimi zamorskimi rodovi in kraji. Ponajveč probujajo zamorski narodnostni ponos ameriški zamorci. Sploh je središče vsemu temu gibanju Amerika, kjer je jako veliko zamorcev, ki s denarnimi sredstvi podpirajo gibanje afriških zamorcev. Etijopsko gibanje je že precej staro, a zamorci so snali zakriti svojo tajno organizacijo. Angleži so postali nanjo pozorni šele po svoji vojski v Buri. Angleška vlada v Natalu je sklenila, da bo izgnala vsakega etijopskega agitatorja.

Novi italijanski finančni minister.

Za italijanskega finančnega ministra je imenovan državni podtajnik Majorana. To imenovanje dokazuje, da Giolitti ne bo izpremenil svoje politike. Novi minister je star 39 let. Rojen je bil na Siciliji in je bil prej vseučiliški profesor v Cataniji.

Turško nasilstvo v Makedoniji.

Vsako leto imajo mohamedanci v mesecu ramadanu post. Softe, to so mohamedanski učenci korana, zapuste svoje šole in se podajo k bogatim turškim posestnikom in zasebnikom, da molijo z njimi v postnem mesecu predpisane molitve. Redno softe v tem času razburijo in fanatizirajo mohamedansko ljudstvo proti drugovercem. Tudi letos se že kažejo pojavi turškega fanatizma v Makedoniji. V Koprivlju, v katerem je mešano bolgarsko in turško prebivalstvo, so softe mohamedansko prebivalstvo tako fanatizirali, da je od kajmakana zahtevalo

orožja, češ da ga potrebujejo proti Bolgarom. Ker kajmakani množici ni dal orožja, so mohamedanci polni jese odšli, med potom pa pretepli več Bolgarov. Bolgarski trgovci so za to zatvorili svoje trgovine. V Bogdancah so Turki zapeli 7 grških vstašev. Grki so ravno imeli veselo pojedino. Tudi turški major Ismail aga je bil pri pojedini in se zabaval z Grki. A medtem, ko se je gostil z Grki, je zapovedal skrivaj, naj turški vojaki obkolojo hišo, v kateri je bila gostija. Ismail je odšel in turški vojaki so vdrl v hišo ter odvedli nič hudega sluteče Grke v zapor. Grki so zaradi tega izdajstva zelo razburjeni. Bolgarski makedonski vstaški odbor je dobil velike denarne vrtove. Denar bodo razdelili med ljudstvo bolgarski vojsko.

Pomnožitev nizozemske mornarice.

V nizozemski zbornici je Van Bylandt z ozirom na rusko-japonsko vojsko zahteval, naj se pomnoži nizozemska vojna mornarica. Govornik je ostro obsojal vladno politiko v naselbinah. Zlasti je obsojal krvave ekspedicije Nizozemcev proti domačinom na otoku Sumatra. Nizozemci so postopali, kakor svoj čas Huni. Morili so žene in otroke, da so osvojili rudnike in pa petrolejne vrelce na otoku.

Odkrita zarota na Srbskem.

V Negotinu so zaprli stotnika Nikolčiča. V pogovoru z dvema častnikoma je namreč obsodil srbskega kralja Aleksandra. Nadalje je govoril o okupaciji Srbije in poizkušal pridobiti mlajše častnike za novo zaroto. — Proti Nikolčiču so odredili strogo preiskavo, ker sumijo da ima skrivce.

Ameriške-portugalsko mirovno pogodbo

sta podpisala ameriški državni tajnik Hay in portugalski poslanik v Washingtonu vikomte de Alje.

Koroške novice.

k Velike povodnji so v Ziljski in Kanalski dolini.

k Povodenj v Žabnicah. Vseled tridnevnega deževanja noč in dan je nastala za Zabnico velika nevarnost, posebno zgornji del proti cerkvi je v največji nevarnosti. — Celi potok „Suh« teče med hišami ter pri naša s sabo mnogo „šodra“ in peska, na nekaterih krajih je že zasuto do okenj, voda je vdrla že v več hišah v notranje prostore, tako da niso domačini več varni v spodnjih prostorih. Posebno po noči je najhujše. Ako še danes naprej dežuje je en del vasi »na kopah« popolnoma zasut, kakor pred lanskim v Urvah. Ljudje so že popolnoma »begani«, ker ni varno prebivati v hišah. Sedaj naj bi prišli deželni zastopniki k nam pogledat Fischer, Dreyhorst in drugi, kje ste? Pridite in pogledajte, kako se nam godi; nobenega ni blizu, tudi gosp. župan Kranner ničesar ne stori. Oa bi lahko brzojavil za pomoč pa tudi tega ne stori. — Sedaj šele sprevidijo naši liberalci, kje da so, ko jim že voda res, v grlo teče. Trpeti moramo vsi bodisi „liberalce“ ali „klerikalce“ ker nimamo pravih mož, ki bi se brigali za blagor občine in za svoje domačine. Ko pišem te vrstice še vedno hujše dežuje. Jutri pišem več. Železniški promet je ustavljen, vlaki vozijo samo do Uke.

k Ukve Pri nas je zopet velika nevarnost, vse delo in vse je zamaj, ves denar, ki ga je dala dežela je vržen v vodo. Najbolje bi bilo vas zapustiti in se drugod naseliti, kakor smo si mnogi želeli. Vseled zasutega železniškega tira je železniški promet ustavljen, vlaki vozijo samo do Pontaf-ljem ustavljen.

k Miklavžev večer prirede celovski Slovenci v nedeljo, 11. decembra.

k Porodne obravnave v Celovcu. Železniški delavec Jožef Brejdič, ki je svojega tovariša pri katerem je stanoval v prepiru zabodel v trebuh, je bil obsojen na 4 leta težke ječe. — 25letni Janez Goler od Sv. Stefana pri Beljaku je bil radi požiga, s katerim si je hotel prislepaviti zavarovalno svoto, obsojen na 4 1/2 letno težko ječo.

Štajerske novice.

š Mariborsko učiteljstvo V včerajšnji seji drž. zbora je odgovarjal naučni minister dr. pl. Hartel na interpelacije poslanca Ireta glede razmer na mariborskem učiteljstvu. Dejal je, da za vlado ni nobene poveda, na tem zavodu kaj izpremenjati. Ta zavod ni namenjen samo zato, da vzgaja učitelje za nemške ljudske šole, ampak tudi za slovenske ljudske šole na Spodnjem Štajerskem. Vseled tega morajo biti na zavodu tudi take učne moči, ki so zmožne slovenščine.

š „Deutsche Wacht“ v Celju ima novega urednika v osebi Hugo Weinbergerja.

š Umrla je najmlajša hčerka nadučitelja g. Kocetka.

š Mariborski obč. svet je tujim kra-marjem prepovedal prodajati na tedenskih sejmih.

š Velika skala se je utrgala na koroški železnici pri postaji Št. Lovrenc. Nezgoda so še pravočasno opazili, da se ni zgodila nesreča.

š V Dravo je skočil pri Mariberu 58 let stari Janez Pečar. Zmešalo se mu je.

š Nagla smrt Umrl je dne 16. nov. nagle smrti Miha Lupše v Pilštanju. Ravno si je mislil na njivi zakuriti, ko ga zadene kap. V eni roki je še držal skalino, v drugi pa žveplenko, ko so ga našli. Mož je bil star 70 let.

š „Štajerčevi“ pristaši pogoreli. V St. Janžu na Drav. polju so se vršile dne 25. maja t. l. občinske volitve. Ker je zmaga slovenska stranka, je vložila „Štajerčeva“ stranka ugovor proti volitvi. Te dni je došel odlok namestništva, v katerem se ta volitev potrjuje, ker se je vse zakonito vršilo. Torej delg nos so dobili „Štajerčevi“ pristaši.

š Z mazilom se je zastrupila. Helena Amon iz Zagorja si je šla v Podčetrtek po zdravila za vrat. Mesto da bi rabila zdravilo kot mazilo, ga je med petom pila. Zastrupila si je kri, padla kmalu v nezavest in umrla. Deklica je imela šele komaj 19 let.

š Zvit tat se je splazil pretekli teden pod posteljo v hiši Antona Vahčiča, trgovca na Vidmu. Ko sta mož in žena zaspala, jima je odnesel nepovabljeni gost 1500 K. Orožniki so ga dozdaj zastoj iskali.

š Izpit učiteljske usposobljenosti za ljudske šole so naredile v Gorici sledeče gospodične: Za ljudske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom: Bezljaj Josipina iz St. Vida pri Planini, Gomišek Antonija iz Pišec, Jebračin Roza od Sv. Marjete niže Ptuj, S. Jeraj Valerija iz Maribora, Juvančič Olga iz Selnice, Lazar Milena iz Ormoža (okolica), Lecker Matilda iz Slivnice pri Celju, Posega Marija od Sv. Miklavža blizu Ormoža, Rosenberger Alojzija iz Loč, S. Trstenjak Emanuela iz Maribora; za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom: Cink Alojzija od Sv. Andraža nad Polzelo, Martelanc Amalija iz Poljčan, Šauli Eleonora iz St. Petra na Medvedovem selu in Vagaja Eliza iz Laporja.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 25. novembra.

Obstrukcija v štajerskem dežel-nem zboru Popolnoma tako, kakor je »Narod« pisal proti katoliško-narodni obstrukciji v kranjskem deželnem zboru, piše zdaj nemškotatarski »Štajerc« proti obstrukciji štajerskih Slovencev v Gradcu. Prav je, da tudi tu konstatiramo sorodnost duha in teženj med Ornogivimi in med Schwaglovimi slugami.

Slovenski trgovci pozor! Celjskim nemškim trgovcem zadnji čas gotovo slaba prede, kajti preplavili so pred kratkim celo Kranjsko in gotovo tudi druge slovenske kraje s ceniki a ne slovenskimi, kar takt zahteva, marveč s nemškimi. Ta nemškotarska predrznost dovolj jasno kaže, da so Nemcem slovenski groši dobro došli, kaže pa tudi ta slučaj, da Nemci še vedno računajo s mladostjo slovenskih trgovcev. Postanimo že vendar enkrat odločni in zavrnimo vse nemške cenike od naših največjih narodnih nasprotnikov. Sicer bi se morda kdo dal vjeti gospodom iz Celja vseled navidezno nizkih cen (na pr. pri petroleju) a temu ni tako, kakor bi se na prvi trenutek mislilo, kajti večeti je treba, da je vsako blago debiti različne kakovosti. Slovenski trgovci naj bodo prepričani, da so naši vele-tržci vsakokrat zmožni solidno konkurirati z nemškimi gospodi iz Celja, kar najbolj dokazuje trgovski promet v Ljubljani. — Ne smete pa slovenski trgovci tudi pozabiti, kako nas sprejemajo celjski nemškotariji, kadar se vrši kaka slovenska prireditve na Celju. Med glavnimi razgrajdi in izzivači so celjski nemški trgovci in prinjhi nastavljeni slovenski rene-gati.

Gledališče in liberalci. »Sl. Narod« jako ganljivo miga vodstvu slovenskega gledališča, da se mu »ni treba prav nič osirati na čutila klerikalcev«. »Na čutila klerikalcev« se pa vodstvo gledališča itak ne ozira. Edino, kar še liberalcem manjka, je to, da bi videli na odru tako »umetnost«, kakršno kažejo njihovi pornografi v listkih »Slov. Naroda«. To ugaja »čutilom liberalcev«. Vodstvo gledališča se pa jako moti, ako misli, da bodo »klerikalci« potem posebno navdušeno glasovali za podpore.

— **Pogreb 11 ponesrečenih na Jesenicah** se je vršil večer popoldne ob 3. uri. Valub močnemu naliwu je bila udeležba ogromna. Delavci se ljubijo med se boj, tako smo vzkliknili, ko smo videli za 11 črnimi rakvami korakati nešteto množico žalujočih delavcev iz Hrušca in tudi iz tovarne. Zastopana so bila vsa jeseniška društva, tudi »Katoliško delavsko društvo« iz Ljubljane je poslalo svojega predsednika gospoda Urbarja. Pogreba sta se udeležila tudi sekijski šef Wurm in okr. glavar pl. Detela. Čestno so bila zastopana po svojih uradnih vodstvih tukajšnje tovarne, dalje podjetništvo in Hrušci in Jesenice, gradbeno vodstvo in našo državno železnico. Jeseničani so se, skoraj smemo reči, v večini vsi udeležili. Pogreb je spremljala tovarniška godba. Na grobu sta govorila do madi gospod župnik v slovenskem in nek italijanski delavec v italijanskem jeziku. — Drugo poročamo jutri v »Jeseniških novicah«. — Izmed ranjenecv v tunelu je več raj popeljeno še eden umrl, torej dvanašata žrtev. Pokopani ga bodo danes popoldne.

— **Pokopališče se podira.** Iz Pred-dvora 24. nov.: Danes nekoliko pred 10. uro zjutraj se je v tem hudem deževju ob na rasli vodici, ki priteka iz Mač, porušila več metrov visoka škarp ob pokopališču župne cerkve v dolžini kakih 24 metrov. Zvonilo je, kakor pri ognju, žalostno plat zvona, ljudje so pribiteli iz vseh bližnjih krajev skupaj ter z največjim naporom vsi premošeni odvedli vodo nekoliko v stran. Rušeno se zemljo pokopališča so s obraččenimi smrekami podprli, ker več grobov je v nevarnosti, da se porušijo. Hud udarec je to za našo faro. Letos smo morali dati zvonik pobeliti, sedaj pred simo se nam je pa že škarpa pri pokopališču porušila.

— **Imenovan je za proviz. učitelja na šoli v Doboveu** učitelj Jožef Bernot iz Ljubljane.

— **Državno subvencijo 1200 K** je dobila mlekarica v Rovtuh za zgradbo kleti za led.

— **Predavanje v Preski.** V nedeljo, 27. t. m. bo predaval v Preski član »Slov. kršč. soc. zveze« g. Puhar o tiskarstvu. Ujjudno se vabijo vsi člani in prijatelji društva, da se predavanja mnogobrojno udeležijo.

— **Neprestani napadi v Furlaniji.** Še vedno se pojavljajo v Furlaniji roparski napadi in tatvine, tako da ni več varno voziti se ali pa hoditi peš po Furlaniji v ponočnem času. V nedeljo zvečer napadla sta dva lopova nekega hlapca, ko se je peljal sam iz Kormina domov v Pertole. Hlapec se jima je komaj ubranil s tem, da je zašel mahati po lopovih z debelim koncem biča.

— **Udeležniki prvega vinskega semnja v Vipavi** dne 27. vabi kmetijsko društvo v Vipavi, da si ogledajo na novo vrejeno nadsemsko klet, kjer se bo tudi poizkušalo vino po novem načinu napravljeno. Klet kmetijskega društva je nasproti prostora vinskega semnja.

— **Egiptovska ošesna bolezen** se širi med delavci na Hrušci.

— **Nov hrvaški leposlovni list**, ki bo tudi ilustriran, prične izhajati v Zadru. Ime mu bo »Lavor«.

— **Uradniško konsumno društvo** se snuje v Gorici. Osnovati ga hoče zveza državnih in zasebnih uradnikov.

— **Grozna smrt drvarja.** Dne 14. t. m. ponesrečil je v Gajshornu Slovenec drvar Miha Rutar iz Čadre na Tolminskem. Rutar je stopil namreč v drčo, po kateri se spušta les v dolino. Ker teče blizu iste drče potok z močnim šumom, ni slišal Rutar klica, ki ga je svaril, naj se umakne, ko so drva drčala po drči v nizino. Vseled tega so drva podrla nesrečnega Rutarja na tla ter ga s seboj drvila v dolino, kamor je došel valed dobljesih ran, mrtve. Polomljene je imel kosti in odbit mu je bil tudi del črepinje. Pogreb nesrečnega se je vršil 17. t. m. in je bil jak spodoben. Ulele žilo se ga je mnogo občinstva, med temi je bilo 53 drvarjev, večinoma njegovih domačinov. Prva sta šla za krsto gospodar Ant. Gresnik in pa podjetnik dela, Jakob Kavčič. Pogreba se je udeleževalo tudi delavsko društvo.

Ljubljanske novice.

Vrsta porotnih obravnav. Za 28. t. m. ste odrejeni dve razpravi in sicer prva proti Janezu Wohlgemuth-u, dimnikar iz Strazišča in druga proti Janezu Brejcu, posestnice možu iz Podbrezja, oba zaradi hudodelstva uboja. Dne 29. t. m. proti Leopoldu Španu, trgovcu v Igavasi in Frideriku Kranjcu zaradi hudodelstva tatvine; proti Franciški Zelich, šivilji z Dunaja zaradi hudodelstva umora. Dne 30. t. m. 1. proti Mariji Manfredonija, branjevki v Hrašah in Tomažu Košir, delavcu v Boh. Bistrici, zaradi poizkušene napeljevanja k hudodelstvu ponarejanja kovane denarja; 2. proti Jerneju Lindau, bajtarju na Podjelovem brdu zaradi hudodelstva uboja. Dne 1. decembra t. l. proti

Francetu Sedlarju, hlapcu v Zgornjih Dupljah in proti Jožefu Morelu, delavcu v Narinu, oba zaradi posilstva. Dne 2. decembra t. l. proti Antonu Kolencu, delavcu iz Konj, zaradi hudodelstva umora in posilstva. Dne 3. decembra t. l. tiskovna pravda proti nadučitelju Franju Jakliču. Dne 5. decembra t. l. proti Alojziju Grebencu, trgovcu v Vel. Laščah, Viktorju Ceriču, agentu iz Portore in Ivanu Gorupu, agentu iz Trsta, zaradi hudodelstva goljuhlje. Ta obravnava bo trajala tri dni.

Repertoar slov. gledališča. Jutri, v soboto, uprizori se prvič na slovenskem odru nova velika opereta »Dijak prosjak«. Godbo zleži Karol Millöcker. Ta opereta se je muzikalne kar najskrbneje študirala in sodeluje v njej vse naše prvo operno oboje. Poleg opernega oboja pa nastopa tudi več dramskih moči in velika komparzija. Tudi za zunajno opravo operete se je poskrbelo ter se je napravilo več novih krasnih kostumov. Opereto je naštudiral kapelnik g. Hilarij Benisek, režijo pa ima g. Jaroslav Tišnov.

Koncert društvene godbe vrši se jutri zvečer v »Narodni kavarni«, Gbosposke ulice. Začetek ob 9. uri. Vstopnina prosta.

Denarnice s 320 kronami je izgubil večeraj popoldne posestnik Mat Primo iz Smarja na poti od magistrata do dolenske mitnice.

Vollia je umrla gđc J. Reher »Ludski kuhinja« 2000 kron. frančišanski in trnovski cerkvi po 600 kron. »Jožičišču« in otročjemu zavetšču po 400 kron.

Za Vegov spomenik v Ljubljani je daroval cesar 2000 kron.

Društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov pristopilo sta kot ustanovnika s uplatnilom po 50 K tekom letošnjega leta po II. skupini tega društva gospoda odvetnika dr. Maks Piro in dr. Ivan Hribar. — Podpisani šteje si v dolžnost imenovanima blagima gospodoma izreči prešerno zahvalo za ta dokaz njiju naklonjenosti našemu društvu. Za II. skupino: Josip Christof, tč. predsednik.

Umrli so: Sofija Stipic, gostilničarjeva hči, stara 8 in pol leta, Strliške ulice 15; Marija Klun, gostija, stara 77 let, Karlovska cesta 7; Ana Keržan, sprevočnikova hči, stara 3 meseca, sv. Martina cesta 21; Michael Potočnik, pekovski pomočnik, star 37 let. — V bolnici: Anton Matjaž, kajžar, star 47 let; Marija Kouril, šrevljarska žena, stara 62 let; Martin Svete, goštaš, star 67 let.

Oklicana sta bila pretečeno nedeljo v župnijski cerkvi sv. Petra g. Ljudevit Heidingcr z g. Ivanu Cuk.

Kranjska podružnica avstrijskega pomožnega društva za bolne na pljučih prosi častite članice gospejnega odbora, da blagovolijo nabiralne pole in nabrane doneske poslati podružničnemu blagajniku, g. ravnatelju A. Mahru.

Tat in okradeni v zaporu. Da policija tatu in okradenega odpetje v zapor, se redkokdaj zgodi, večeraj pa se je to primerilo dvema »prijateljema«, 40letnemu hlapcu Feliku Kočarju in 44letnemu delavcu Francu Zabnikarju iz Iške vasi. Popivala sta po Ljubljani, nakrat je pa Zabnikar izginil. Kočar je pogledal v žep in videl, da mu je prijatelj odnesel 18 K 94 h. Povedal je to policajem, ki so Zabnikarja dobili na tleh ležečega pijanega v Jesihovi gostilni v Rudniku. Naložili so ga na voz in peljali v Ljubljano. V bližini mitnice so dobili ležečega na cesti Kočarja, ki se je med tem časom »dež mero« napil. Pobrali so tudi njega in položili na voz ter oba prijatelja peljali na magistrat, kjer sta se najprej v zaporu prespala.

Pojasnilo o zabavnem večeru »Glasbene Matice«. Z ozirom na naše poročilo o zabavnem večeru pevskega zbora »Glasbene Matice« smo dobili pojasnilo, da je zabavni večer pevskega zbora »Glasbene Matice« bil radi tega prirejen v areni »Narod. doma« in ne v veliki dvorani, ker je pevskemu zboru arena za take zabave brezplačna, dočim pa je za vsako prireditev v dvorani treba plačati za vsak večer 100 K najemnine. Ker »Glasbena Matice« in tudi njen pevski zbor nimata nikogar, kdor bi pokrival deficit podobnih zabavnih priredieb, se mora pevski zbor na to ozirati. V prihodnje bo »Glasbena Matice« izkušala take večere prirediti v dvoranah, ako bo imela zaslonbo v večjem obisku pri primerno višji vstopnini.

Književnost in umetnost.

* **Maks Halbe: »Mladost« v slovenskem gledališču.** Mnogo krepkega, pristenega čustvovanja poleg prazne sentimentalnosti in votlih fraz — to je vtis, ki ga zapusti Halbejeva drama ob vprizoritvi. Potem pa še to nesrečno tretje dejanje. V prvih dveh naraven, krepk razvoj, v tretjem pa onemore junak in z njim dejanje; bebasti Amand reši kot dobrodošel »deus ex machina« junaka, ki si ne vé izhoda, pa tudi — pesnika samega. Sploh sodi danes kri-

tika o literarni vrednosti igre precej drugače, kakor pred 11 leti: to na adreso »Slovenskega Narod«!

Izralo se je, recimo, srednje dobre. Župnika, ki pravi, da je doživel mnogo na svetu, pa se je pomiril, je igral g. Dobrovolny korektno, nepretirano. Dobra in dostojna je bila njegova maska. Malo več živahnosti bi pa vendar le pričakovali od moža, ki je bil nekdanj medicinec. Puhlost Halbejevih argumentov se je najbolj pokazala v prizoru, ko župnika vženo v zagato njegovi lastni nazori in mu mora dokazati nadomestiti — ironija! — »gorenjske« pest. Dostojno je igral tudi kaolana g. Nučič — odini igravec Slovenec! Malo krepkejših akcentov v odličnih prizorih, nekaj sigurnejšega nastopa bi si edino še želeli. Vloga bebstega Amand je najtežavnejša. G. B. leška se nam je zdel v začetku precej ko mediantski (à la Kecal), polagoma pa se je vživel v svojo vlogo in našel primitivnim čustvom izraza, ki ni več vzbujal smeha. — Za gospodično Spurnovo Amandova vloga pač ni naprilišneja. — Župnikovo nečakinja si predstavljamo mnogo naiivnejšo, kakor je ona nastopila v prvem dejanju. V resnih prizorih pa je bila njena igra neprilipna, naravna. V tem se je do brodejno razlikovala od nesrečnega svojega ljubimca, o katerem raje molčimo. Za kon flete med neznanjem slovenščine in igral sko nespretnostjo vendar še naše gledališče ni — naprilišnejše pozorišče.

Gledišče je bilo srednje obiskano. Rasklana za prepovedano igro torej ni pomagala. Ali je naše občinstvo še tako pokvarjeno, da hoče burk in operet — ali pa hoče resnejših iger? Intendanci želimo edinole — brez ozira na strankarske interese — v bodoče srečnejše roke.

* **Društvo za krščansko umetnost v Ljubljani.** Poročilo o dveh odborovih sejah Seja s dne 10. oktobra 1904. Poleg predsednika prisotnih šest odbornikov. Načrt za novo župno cerkev v Javoru pri Ljubljani (ing. Hannuseh) se odobri. Presodi se skica za načrt nove župne cerkve v Smihelu pri Zuzemberku (Faleschini & Schuppeler). Ocenita se dva načrta Andr. R. vška: za veliki oltar na Koroški Beli in za oltar M. B. v Ilirski Bistrici. — Seja z dne 21. nov. 1904. Navzoč h poleg predsednika sedem odbornikov. Podpredsednik, ravnatelj Iv. Subic čestita v imenu odbora predsedniku Jos. Smekarju kot novoimenovanemu prelatu Nj. Svetosti papeža. Predsednik pa čestita nenavzočemu odborniku msg. Tomo Zupanu kot odlikovancu z viteškim kričcem reda Franc Jožeta I. Poročilo predsednika, da so se fotogr. negativi gotskih slik v stari blejski cerkvi na prošnjo izročili o. kr. osrednji komisiji za umetnost in zgodovino na Dunaju radi reprodukcije v »Mitteilungen« te o. kr. osrednje komisije. Razgovor o nekaterih zadevah starejše in nove umetnosti. Z veseljem se pospravlja otvoritev tečaja za stavbene obrti na o. kr. umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani. Zahvala gre sato tudi ravnatelju Iv. Subicu. Ocení se načrt slikarja Ant. Jebačina za poslikanje župne cerkve na Boh. Beli in skica slikarja Jos. Kastnerja za sliko velikega oltarja na Kor. Beli. Pregleda se načrt za prenovljenje zvonikove strehe pri podružnici v Jablanici (župnija Smartno pri Litiji). Daljši razgovor o skici župnika in o. kr. konservatorja Fr. Avseca za prezidavo cerkve na Ziplazu. Skica se odobri, na tem temelju naj se izdela popoln načrt.

* **Brezmadežna devica.** Pod tem naslovom je ravnokar izšla mala zanimiva knjižica, spisal č. g. p. Jožef Valja vec, duhovnik družbe salesijanske. Knjižica je prikladna in priporočila vredna zlasti letošnje leto, ko obhajamo petdesetletnico. V njej je pisatelj pokazal, kako se je češčenje Brezmadežne razvijalo v sv. katol. cerkvi in se pretakalo od rodu do rodu. V četrtem poglavju dokazuje, kako brezmadežno spočetje nikakor ne nasprotuje človeški pameti. V petem poglavju opisuje čast in slavo svete cerkve, katero je ona odkrila z razlikom te verske resnice. Končno je pisatelj prideljal devetdnevnic k Brezmadežni. Cena knjižice je le 20 v., po pošti 25 vinarjev. Dobiša se v »Katoliški Bukvarni«, pri Ničmanu in v salesijanskem zavodu na Rakovniku.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Samoumor valed žalosti nad možovo smrtjo je izvršila 53 letna Etra Aduth. Mož ji je umrl pred 4 tedni. Zena se je zastrupila in večeraj umrla. — Samoumor nadporočnika. Nadporočnik 7. lovškega bataljona ter bataljonski pobočnik E. gen Sutter v Bruoku na Buri se je večeraj najbrže valed nesrečno ljubezni ustrelil. — Umorena družina. Iz Peterburga poročajo: V Nikopolu so neznanzi zločinci umorili in oropali trgovca Sacksteina, njegovo rodbino, služabnico in trgov. pomočnika, skupno sedem oseb. — Velikansko šolsko poslopje, v katerem bo 150 šolskih sob in prostora za 8000 otrok, bodo sgradili v New Yorku. — Stavka nakladalcev premoga na Dunaju. Doslej stavka nad

1000 delavcev. Med polsijo in delavci so se vršili pretepi. Več voz so delavci s silo ustavili in prisilili tovarise, da so se stavki pridružili. — Velikanski snežni viharji so bili na Tirolskem. 80 telefonskih svez in nekaj brojavnih svez je razdrtih. Promet preko Brennerja je ustavljen. Ravno taka poročila prihajajo z Angleškega. V Londonu še niso imeli tako visokega snega, kakršen je sedaj zapadel. Več vlakov je na Angleškem 20 ur tičalo v snegu, ne da bi mogli dalje.

Na milijone kit. Kakor znano, je kitajska cesarica zapovedala Kitajcem, naj ne nosijo več kit. Vseled tega pride okolu 200 milijonov kit na trg, kar bo na evropsko modo gotovo jako vplivalo. Dolžina teh kit je skupno 190000 km, kar bi se lahko parkrat ovilo okolu sveta. Po evropski modni pameti ni izključeno, da bodo sedaj namestu Kitajcev nosili kite — Evropejci.

Zidovski oderuh. Budimpeštanska policija je prišla predvečerašnjim židovskega menjalca L. Diamanta valed oderuštva in izsiljevanja. Po časnihkih naznanilih je vabil k sebi častnike in državne uradnike ter jih lovil v svoje mreže. Na ta način je mnogim uničil existenco. Damant je star še le 30 let. Pri hšni preiskavi, ki se je vršila v torek, so našli nič manj ko 800 častniških menjic v znesku 300000 kron. Damant je izsilil od svojih žrtcv v enem samem letu več ko 100000 kron oderuških obresti.

Žrtcv poklica. Na postaji Sunja na Hrvaškem je spazil železniški čuvaj Peter Popović ravno pred dohodom vlaka, da je ogibališče napačno postavljeno. Htro je je postavil pravilno, a umakniti se ni mogel več in vlak ga je povozil. Bil je na mestu mrtve. Zapušča vdovo.

Slikanje v temi. Neki angleški slikar je slikal svoje slike v temi. Sedaj bo svoje metodo podvrnil preizkušnji. V temi sobi bo slikal potret nekega Mr. Elvina Dreva brez palete. Umetnik bo naslikal tako sliko, da se bo videla, kakor bi bila naslikana že pred 200 leti. Slikar, zove se Raine, bo rabil posebno okno, ki bo povzročilo, da bo v sobi potrebna temota. Umetnik trdi, da je odkril skrivnost, ki sta jo že poznala Rembrandt in Velasquez. Njegovo odkritje je sad šestletnega proučavanja. Njegovo delo bo nadzirala posebna komisija.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 25. novembra. V »Slovenski zvezi« je danes dr. Susteršič zahteval nadaljevanje obstrukcije. »Noue Fr. Presse« pravi, da je dr. Susteršičeva skupina pripravljena z najostrejšimi sredstvi nadaljevati obstrukcijo.

Dunaj, 25. novembra. Klub nemške ljudske stranke je danes izjavil, da vlada med njegovimi člani še vedno nezaupanje do vlade. Poslanei nemške ljuške stranke so za složno postopanje Nemcev. Predsedstvu se je naročilo, naj posreduje, da se vrši splošen sestanek načelnikov državnozbornih klubov, ki se naj dogovori o načinu, kako zopet doseči delavnost parlamenta.

Dunaj, 25. novembra. »Reichspost« pravi, da je stališče ces. namestnika Hohendlohe v Trstu omajano.

Dunaj, 25. novembra. Mladočehi so podali izjavo, da se radi tega niso pridružili lojalitetni izjavi, ker smatrajo zadosten ukor predsednikov.

Dunaj, 25. nov. »Arbeiterzeitung« poziva socialne demokrate naj v nedeljo ob 10. uri dopoldne prirede pred palačo ministrskega predsedstva demonstracijo proti Körberju, ker hoče baje vlada od nižjeavstrijskega dež. zbora sklenjeno reformo šolskega zakona predložiti cesarju v sankcijo.

Jesenice, 25. nov. Od v predoru ponesrečenih sta zopet dva umrla. Sedaj je vseh mrtvecev 14.

Beljak, 25. novembra. Na progi Ukve-Ponteba se je otvoril danes zopet promet z vlakom št. 912.

Dunaj, 25. novembra. Delavci trgovcev s premogom so danes prideli zopet z delom. Na severni železnici ne delajo, ker je vse stavkujoče uprava odpustila. Soc. demokratični poslanci prosijo, naj se odpuščene zopet sprejme.

Zagreb, 25. novembra. Večeraj je imel hrvaški sabor zopet sejo. Poslancem, ki so se udeležili v Budimpešti glasovanja za premembo poslovnika so bile priredene ironične ovacije. Opozicija je sklenila, da pošlje adreso kralju, katerega prosi, naj razveljavi finančno nagodbo Hrvaške z Ogrsko, ker je krivična in je poguba Hrvaške.

Zagreb, 25. novembra. Ustrelil se je bivši pravnik Peter Subljak Krežma.

Černovice, 25. nov. Pri dopolnilni državnozborni volitvi v drugem razredu veleposredstva je bil soglasno z vsemi 73 glasovi, izvoljen deželni poslanec baron Hormuzaki (Romun).

Lvov, 25. nov. Trg. in obrtna zbornica je namestu umrlega poslanca Piepesa izvolila za drž. poslanca Lvovskega župana dr. Malachovskega.

Prosnice, 25. novembra. Pri občinskih volitvah propadli češki socialisti in socialni demokratje so priredili demonstracije. Na starovanjih mladščeskih voditeljev in na občinski hiši so pobili okna.

Pariz, 25. nov. V seji poslanske zbornice je bila na dnevnem redu razprava o proračunu za bogočastje. Poslanec Binder je pralal Comba, li res namerava odstopiti fin. minister Rauvier. Combes pravi, da ne. Socialist Alland predlaga, naj se črta v proračunu postavka za bogočastje ter se s tem napove boj papeštvu. Allandov predlog pa je bil odklonjen z 325 proti 232 glasovi.

Pariz, 25. nov. »New York Herald« poroča iz Peterburga: Glavni vzrok, zakaj je Kurov: ki ustavi boj, je vpcmanjkanju vode. Reke so vse zamrznjene. Težkoče za prenašanje ledu in topljenje za zelo veliko množico vojakov in konj so tem večje, ker je malo kuriva. Poleg tega Hunhuži vzemirjajo ruske postojanke. Zadnji čas so vrgli v zrak neki železniški most.

Tokio, 25. novembra. Brzojavka iz glavnega stana mandžurijske armade javlja: Dne 23. t. m. je napadel 600 moč broječi sovražni oddelček soto Sinlautun. Japonci so se po večurnem boju umaknili na glavne črte. Selo je požgano.

Mukden, 25. nov. Zsodne dni je ponehal topniški cgenj. Tu sedijo, da bo Kuro-patkin sam, ako ne bodo prišli Japonci, začel ofenzivo.

London, 25. novembra. Reuterjev urad poroča iz glavnega tabora ruske armade: Zadnji dni se je vršil rekognoskačni boj okoli Putilovega griča. Japonci so bili potisnjeni nazaj. Boj je bil hud, a trajal je le 6 minut. Rusi so izgubili 30 moč.

Jokohama, 25. novembra. Sem je priplulo 500 raznih ladij.

Carigrad, 25. novembra. Na morju je divjal velikanški vihar. Otok Kolnike je popolnoma opustošen, mnogo ljudi mrtvih. Brodovje luke mesta Amjena je uničeno, dve ruski bojni ladji ob Bosporu sta bili vrženi ob skalo ter sta se razbili. Vse moštvo je utonilo.

Berolin, 25. nov. V predmestju Neuen-dorf je umoril nakrat zblazneli črevljjar Schunk s črevljarskim šilom svojo sestro in svojega brata.

Tržna poročila.

24. novembra.

Budimpešta. Pšenica za april 10.15 do 10.16. Rž za april 7.94 do 7.95. Oves za april 7.15 do 7.17. Kozuza za maj 7.52 do 7.53. Pšenica: ponudbe srednje; povpraševanje omejeno, mirno. — Prodaja 15.000 met. stotov, vzdržano. — Druga žita vzdržano. — Vreme: blago.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736.9 mm

Čas opa-sevanja	Stanje baro-metra. v mm	Tempe-ratura po Celsiusu	Veterevi.	Nebo	Padečina v 24 urah
24. 9. zveč.	720.5	5.2	sl. svzb.	obl.	
25. 7. jutir.	723.5	-0.2	sr. sever	megla.	13.8
2. popol.	724.3	6.2	sl. sever.	obl.	

Srednja včerašnja temperatura 7.3°, norm 1.7°

1976

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze tolažilnega sočutja, ki so nam došli ob boleznih in smrti našega iskreno ljubljenega, nepozabnega in srčno dobrega očeta oziroma strica, gospoda

Franc Martinc-a

k. kr. ravnatelja deželne deske v p. posestnika častne svetinje za 40 letno zvesto službovanje

od naših sorodnikov, znancev, prijateljev in tovarišev, izrekamo tem potom vsem svojo najodkritosrčnejšo in najtoplejšo zahvalo.

Iskreno se zahvaljujemo tudi vsem darovalcem prekrasnih vencev ter za nepričakovano mnogobrojno, zelo častno udeležbo pri pogrebu preblagoga pokojnika.

Ljubljana, 23. nov. 1904.

Globoko žalujoči ostali.

535 52-35

Samo 6 dni!

Havre - New York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki Francoske prekomorske družbe.

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

!Znižane cene!

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje edino

oblastveno potrjena potovalna pisarna

ED. ŠMARD

v Ljubljani, Dunajska cesta 18. v novi hiši »Kmetijske posojilnice«, nasproti znane gostilne pri »Figovu«.

Mednarodna panorama

Ljubljana, Pogačarjev trg.

Optična potovanja po celem svetu v polni istini.

1905 V soboto, 26. novembra 1904.

Zadnji razstavi dan
zanimivi obisk
Nizza med Karnevalom
in Monaco.

V nedeljo, od 27. nov. do 3. decembra

IV. ciklus Thürinško

Potovanje po Weimarju, Eisen-nachu, Friedrichsroda itd.

Cene:

Eno potovanje 40 vin., za dijake, otroke in vojake od narednika nazaj 20 vin. Abonement-karte: 6 potovanj 2 K 10 potovanj 3 K, dijaki, društva, otroci in vojniki polovico

Odprto vsak dan od 9. ure zj. do 12. in od 2. pop. do 9. zvečer.

Originalni

SINGER

Pazite na
tvorniško znamko.

šivalni stroji.

SINGER Co. del. družba za šivalne stroje.

V Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 6.

352 20-20

Kmetovalci!

Mastin

za prašiče, pujske, krave, teleta, vole, ovce, perutnino, konje.

Le pod tem imenom, katero je zakonito zavarovano znamka, dobite zanesljivo pristni

doktor pl. Trnkoczy-jev

kranjski redilni prašičji prašek.

Najboljši dodatek krmi, zdravo in dietetično sredstvo za pisanje.

Za zdravi dodatek krmi je dobil tisoče zahvalnih pisem. — Na razstavah v Londonu, Parizu, Rimu in na Dunaju najvišje kolajne

1. zavoje velja 50 vinarjev in se dobi

pri vseh trgovcih;

po pošti po 5 zavojev iz glavne zaloge 1903 26-1

Lekarna Trnkoczy, Ljubljana.

Trgovci itd. dobijo popust.

Barve za umetnike, düsseldorfke, dr. Schönfelda, v pušicah, za akademične slikarje, ter Kasper-jeve in Spitzauer-jeve, dobé se pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Franciskanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 524 7 11-7

V letu 1856. ustanovljeni denarni zavod

„Obrtnega pomožnega društva“

registrovane zadruge z omejenim poroštvom

v LJUBLJANI, Židovske ulice h. šte. 8

1176 17-12

sprejema hranilne vloge in jih izplačuje vsak delavnik od polu 9. do 11. ure dopoldne ter od polu 5. do 6. ure popoldne s polnimi po

4 1/2 od sto

naraslimi obrestmi brez odbitka rentnega davka, katerega za vložnike društvo samo plačuje.

Rezervni zaklad, ki tvori društva lastno premoženje, znaša 114.845 kron.

Krojaški salon za gospode

IVAN MAGDIČ

✱ LJUBLJANA ✱

Stari trg šte. 8.

Izdelovanje vsakovrstne garderobe za gospode po najnovejših journalih iz najmodernejšega in najboljšega tu- in inozemskega blaga.

1377 20-15

Uniformiranje in zaloga potrebščin za „Sokole“.

1953 12-2

Največja izbira

blaga iz briljantov, kakor uhanov, prstanov, zapestnikov itd., velika zaloga zlatnine, kot zlatih verižic za dame in gospode koljerjev, navškov, zaponk, dalje srebrnine, kakor nastavkov, servisov za čaj, kavo, pivo in vino, posode za namizno orodje, tase, doze za sladkor, posode za sir, kompotiere, skleda za solato, dalje popolne opravne kasete za 6 do 12 oseb.

Preračuni o tem brezplačno. Dalje cerkveni predmeti, kot mašni vrčki, škropljilniki, kotlički za blagoslovljeno vodo, svetilnice, križi itd.

ADOLF WAGENPFEIL

zlatar in juvelir

Ljubljana

Priporoča svoje velike zalogo novosti p. n. občinstvu.

Edino zastopstvo

svetovno-znane Orivit. akcijske družbe. — Blago iz kina-srebra, Bern-dorfske, Cristofle in Württemberske kovinske tovarne, priznane najboljše trdke za namizno orodje. — Največja izbira ženitovanjskih, krstnih, Miklavževih in božičnih daril, izvršena najnatančneje.

Ceniki zastonj. — Najnižje cene.

Izbere na zunan se hitro izvršujejo.

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Kavarovanja za zgube pri krehanjih, pri izkrehanju najmanjšega dobitka. — Premosi za vsake krehanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

L. Wellste 10 in 13, Dunaj, I., Strahlgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih.

134 403